

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2020/461**z 30. marca 2020,****ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 2012/2002 s cieľom poskytnúť finančnú pomoc členským štátom a krajinám rokujúcim o prístupí k Únii, ktoré sú vážne postihnuté závažným ohrozením verejného zdravia**

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 175 tretí odsek a článok 212 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

po porade s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom,

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽¹⁾,

keďže:

- (1) Nariadením Rady (ES) č. 2012/2002 ⁽²⁾ bol zriadený Fond solidarity Európskej únie (ďalej len „fond“). Fond bol vytvorený na poskytovanie finančnej pomoci členským štátom po veľkých katastrofách ako konkrétny prejav európskej solidarity v núdzových situáciách.
- (2) V prípade závažného ohrozenia verejného zdravia by Únia mala prejaviť solidaritu s členskými štátmi a dotknutým obyvateľstvom tým, že poskytne finančnú pomoc, ktorá pomôže zasiahnutému obyvateľstvu, prispeje k rýchlemu návratu k normálnym životným podmienkam v postihnutých regiónoch a obmedzí šírenie infekčných chorôb.
- (3) Únia by mala v prípade závažného ohrozenia verejného zdravia prejaviť solidaritu aj s krajinami, ktoré rokujú o prístupí k Únii.
- (4) Závažná krízová situácia môže byť dôsledkom ohrozenia verejného zdravia, najmä úradne vyhlásenej pandémie vírusu. Fond umožňuje Únii pomáhať pri mobilizácii pohotovostných služieb s cieľom uspokojiť bezprostredné potreby ľudí a prispieť ku krátkodobej obnove poškodenej kľúčovej infraštruktúry, aby bolo možné obnoviť hospodársku činnosť v regiónoch postihnutých katastrofou. Tento fond sa však v súčasnosti obmedzuje na živelné pohromy spôsobujúce fyzické škody a nezahŕňa veľké katastrofy spôsobené biologickými rizikami. Malo by sa prijať ustanovenie, ktoré Únii umožní zasiahnuť v prípade závažného ohrozenia verejného zdravia.
- (5) Cieľom opatrení, ktoré treba prijať, je doplniť úsilie príslušných štátov v prípadoch, keď sú účinky krízovej situácie také závažné, že tieto štáty nedokážu zvládnuť situáciu sami vlastnými prostriedkami. Keďže uvedený cieľ nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov rozsahu a dôsledkov činností ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“). V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.
- (6) V súlade so zásadou subsidiarity by sa činnosť podľa tohto nariadenia mala obmedziť na závažné ohrozenie verejného zdravia. Uvedené ohrozenie by sa malo vymedziť v závislosti od verejných výdavkov potrebných na jeho riešenie.

⁽¹⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 26. marca 2020 (zatiaľ neuvverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 30. marca 2020.

⁽²⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 2012/2002 z 11. novembra 2002, ktorým sa zriaďuje Fond solidarity Európskej únie (Ú. v. ES L 311, 14.11.2002, s. 3).

- (7) Pomoc Únie by mala dopĺňať úsilie príslušných štátov a mala by sa použiť na pokrytie časti verejných výdavkov určených na najdôležitejšie núdzové opatrenia vyplývajúce z núdzovej situácie.
- (8) V súlade so zásadou subsidiarity by sa pomoc Únie mala poskytovať len na žiadosť dotknutého štátu. Komisia by mala zabezpečiť spravodlivé posúdenie žiadostí predložených štátmi.
- (9) Komisia by mala byť schopná rýchlo rozhodnúť o viazaní osobitných finančných zdrojov a o ich čo najrýchlejšom uvoľnení. Existujúce ustanovenia týkajúce sa poskytovania zálohových platieb by sa preto mali posilniť zvýšením ich sumy.
- (10) Toto nariadenie by malo nadobudnúť účinnosť čo najskôr, a to dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.
- (11) Vzhľadom na výskyt ochorenia COVID-19 a naliehavú potrebu riešiť súvisiacu krízu v oblasti verejného zdravia by sa mala uplatniť výnimka z osemtyždňovej lehoty uvedenej v článku 4 Protokolu č. 1 o úlohe národných parlamentov v Európskej únii, ktorý tvorí prílohu k Zmluve o EÚ, k Zmluve o fungovaní Európskej únie a k Zmluve o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu.
- (12) Nariadenie (ES) č. 2012/2002 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Nariadenie (ES) č. 2012/2002 sa mení takto:

1. Článok 2 sa nahrádza takto:

„Článok 2

1. Na žiadosť členského štátu alebo krajiny zapojenej do rokovania s Úniou o prístupení (ďalej len „oprávnený štát“) sa môže pomoc z fondu uvoľniť v prípade, že sa vyskytnú vážne následky pre životné podmienky, zdravie ľudí, prírodné prostredie alebo hospodárstvo v jednom alebo vo viacerých regiónoch uvedeného oprávneného štátu v dôsledku:

- a) veľkej alebo regionálnej živeľnej pohromy na území tohto oprávneného štátu alebo susediaceho oprávneného štátu alebo
- b) závažného ohrozenia verejného zdravia na území tohto oprávneného štátu.

Priame škody vzniknuté ako priamy dôsledok živeľnej pohromy, sa považujú za súčasť škôd spôsobených uvedenou živeľnou pohromou.

2. Na účely tohto nariadenia „veľká živeľná pohroma“ je akákoľvek živeľná pohroma, ktorej následkom sú v oprávnenom štáte priame škody v odhadovanej výške viac ako 3 000 000 000 EUR v cenách z roku 2011 alebo viac ako 0,6 % jeho HND.

2a. Na účely tohto nariadenia „závažné ohrozenie verejného zdravia“ je akékoľvek život ohrozujúce alebo inak závažné nebezpečenstvo biologického pôvodu pre zdravie v oprávnenom štáte, ktoré má vážny vplyv na zdravie ľudí a ktoré si vyžaduje rúzne opatrenia na zabránenie jeho ďalšiemu šíreniu, čo vedie k zaťaženiu verejných financií, ktoré oprávnenému štátu vzniká v dôsledku núdzových opatrení, v odhadovanej výške viac ako 1 500 000 000 EUR v cenách z roku 2011 alebo viac ako 0,3 % jeho HND.

3. Na účely tohto nariadenia „regionálna živeľná pohroma“ je akákoľvek živeľná pohroma, ktorej následkom sú v regióne na úrovni NUTS 2 oprávneného štátu priame škody presahujúce 1,5 % hrubého domáceho produktu (ďalej len „HDP“) uvedeného regiónu.

Odchyľne od prvého pododseku, ak je dotknutý región, v ktorom došlo k živeľnej pohrome, najvzdialenejším regiónom v zmysle článku 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, „regionálna živeľná pohroma“ je akákoľvek živeľná pohroma, ktorej následkom sú priame škody presahujúce 1 % HDP uvedeného regiónu.

Keď sa živelná pohroma týka viacerých regiónov na úrovni NUTS 2, uplatní sa prahová hodnota na priemerný HDP týchto regiónov vážený podľa podielu každého regiónu na celkovej škode.

4. Pomoc z fondu sa môže uvoľniť aj v prípade akejkoľvek živelnej pohromy v oprávnenom štáte, ktorá je veľkou živelnou pohromou aj v susednom oprávnenom štáte.

5. Na účely tohto článku sa použijú harmonizované štatistické údaje poskytované Eurostatom.“

2. V článku 3 sa odseky 1 a 2 nahrádzajú takto:

„1. Pomoc sa poskytuje vo forme finančného príspevku z fondu. Na každú oprávnenú živelnú pohromu alebo ohrozenie sa oprávnenému štátu udelí jeden finančný príspevok.

2. Cieľom fondu je dopĺňať úsilie príslušných štátov a pokryť časť ich verejných výdavkov, aby sa oprávnenému štátu v závislosti od druhu živelnej pohromy alebo ohrozenia poskytla pomoc pri uskutočňovaní týchto základných núdzových opatrení a opatrení na obnovu:

- a) opätovné uvedenie infraštruktúry a závodov v odvetví energetiky, vodného a odpadového hospodárstva, telekomunikácií, dopravy, zdravotníctva a školstva do fungujúceho stavu;
- b) poskytnutie dočasného ubytovania a financovanie záchranných prác zabezpečujúcich potreby postihnutého obyvateľstva;
- c) zabezpečenie preventívnej infraštruktúry a opatrení na ochranu kultúrneho dedičstva;
- d) vyčistenie pohromou postihnutých oblastí vrátane prírodných oblastí, pokiaľ možno v súlade s ekosystémovými prístupmi, ako aj bezodkladná obnova postihnutých prírodných oblastí s cieľom zamedziť okamžitým účinkom erózie pôdy;
- e) opatrenia zamerané na rýchle poskytnutie pomoci vrátane lekárskej pomoci obyvateľstvu postihnutému závažným ohrozením verejného zdravia a na ochranu obyvateľstva pred rizikom postihnutia, a to vrátane prevencie, monitorovania alebo kontroly šírenia chorôb, boja proti vážnym rizikám pre verejné zdravie alebo zmierňovania ich vplyvu na verejné zdravie.

Na účely písmena a) prvého pododseku „opätovné uvedenie do fungujúceho stavu“ je uvedenie infraštruktúry a závodov do stavu pred živelnou pohromou. Ak nie je právne možné alebo ekonomicky opodstatnené uvedenie do stavu pred živelnou pohromou alebo ak sa prijímajúci štát rozhodne premiestniť postihnutú infraštruktúru alebo závody či zlepšiť ich funkčnosť, aby posilnil ich odolnosť voči budúcim živelným pohromám, z fondu možno prispieť na náklady na obnovu iba do výšky odhadovaných nákladov spojených s návratom do pôvodného stavu.

Náklady, ktoré prekročia náklady uvedené v druhom pododseku, financuje prijímajúci štát z vlastných prostriedkov, alebo ak je to možné, z iných prostriedkov Únie.

Na účely písmena b) prvého pododseku „dočasné ubytovanie“ je ubytovanie, ktoré sa poskytuje dovtedy, kým dotknuté obyvateľstvo nie je schopné vrátiť sa do svojich pôvodných obydľí po ich oprave alebo rekonštrukcii.“

3. V článku 4a sa odsek 2 nahrádza takto:

„2. Výška zálohy nepresiahne 25 % predpokladanej výšky finančného príspevku a v žiadnom prípade nepresiahne 100 000 000 EUR. Potom, ako sa stanoví konečná výška finančného príspevku, Komisia pred vyplatením zostávajúcej sumy finančného príspevku zohľadní výšku zálohy. Komisia bude vymáhať vrátenie neoprávnene vyplatených záloh.“

4. V článku 8 sa odsek 3 nahrádza takto:

„3. Najneskôr do šiestich mesiacov po uplynutí 18-mesačného obdobia uvedeného v odseku 1 predloží prijímajúci štát správu o implementácii finančného príspevku z fondu spolu s vyhlásením odôvodňujúcim výdavky, pričom uvedie všetky ďalšie zdroje financovania získané na dané opatrenia vrátane vyplatených poisťiek a náhrad od tretích strán.

V správe o implementácii sa v závislosti od povahy oprávnenej katastrofy alebo ohrozenia uvedú:

- a) preventívne opatrenia prijaté alebo navrhnuté prijímajúcim štátom s cieľom obmedziť škody v budúcnosti a v maximálnej možnej miere zabrániť opakovaniu podobných živelných pohrôm alebo ohrozenia verejného zdravia vrátane využitia európskych štrukturálnych a investičných fondov na tento účel;
- b) stav vykonávania relevantných právnych predpisov Únie týkajúcich sa prevencie a zvládania rizík katastrof;
- c) skúsenosti získané počas katastrofy alebo ohrozenia a prijaté alebo navrhované opatrenia na zabezpečenie ochrany životného prostredia a odolnosti voči zmene klímy, živelným pohrômam a ohrozeniu verejného zdravia, a
- d) akékoľvek iné relevantné informácie o preventívnych a zmierňujúcich opatreniach prijatých v súvislosti s povahou živelného pohromy alebo ohrozenia verejného zdravia.

K správe o implementácii musí byť priložené stanovisko nezávislého audítorského subjektu vypracované v súlade s medzinárodne uznávanými audítorskými štandardmi o tom, či výkaz odôvodňujúci výdavky podáva pravdivý a verný obraz a či finančný príspevok z fondu je zákonný a správny, v súlade s článkami 59 ods. 5 a 60 ods. 5 nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012.

Na záver postupu uvedeného v prvom pododseku Komisia vykoná uzávierku pomoci poskytovanej z fondu.“

Článok 2

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 30. marca 2020

Za Európsky parlament
predseda
D. M. SASSOLI

Za Radu
predseda
G. GRLIĆ RADMAN